

PATVIRTINTA

Radviliškio Vinco Kudirkos progimnazijos
direktoriaus 2023 m. rugsėjo 11 d. įsakymu Nr. V-237/23

RADVILIŠKIO VINCO KUDIRKOS PROGIMNAZIJOS SMURTO IR/AR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir/ar patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Radviliškio Vinco Kudirkos progimnazijos tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) paskirtis – padėti mokyklos bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškomis aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

2. Tvarkos aprašas nustato smurto ir/ar patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą individualiu klasės, mokyklos, šeimos lygmeniu ir mokantis nuotoliniu būdu.

3. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

3.1. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui;

3.2. patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

3.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

3.2.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

3.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

3.2.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

3.3. smurtą ir/ar patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojama ar prieš jį smurtaujama;

3.4. besityčiojantysis/smurtautojas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar smurtą, ir/ar prisidedantis prie jų;

3.5 smurtą ir/ar patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi ir/ar smurtauja mokinys (-iai);

3.6. smurto ir/ar patyčių stebėtojas – vaikas, matantis ar žinantis apie smurtą ir/ar patyčias;

3.7. smurto ir/ar patyčių prevencija – veikla, skirta smurto ir/ar patyčių rizikai mažinti, imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

3.8. smurto ir/ar patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems smurto ir/ar patyčių dalyviams (patiriantiems, smurtaujantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus);

3.9. smurto ir/ar patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – smurto ir patyčių situacijos mokykloje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinių geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinių tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

4. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės

priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymus įgyvendinančiais teisės aktais.

II. VEIKLOS PRINCIPAI

5. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

5.1. į patyčias ir/ar smurto atvejus būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio ir formos;

5.2. kiekvienas mokyklos bendruomenės narys, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias ir/ar smurto atvejus turi reaguoti ir stabdyti juos;

5.3. veiksmų turi būti imamasi nedelsiant;

5.3.1. atvejis – išaiškintas;

5.3.2. įvertintos aplinkybės, kodėl kilo atvejis;

5.3.3. suteikta pagalba nukentėjusiam;

5.3.4. matę vaikai mokomi, kaip derėtų elgtis tokiose situacijose;

5.3.5. smurtautojui paskirta adekvati nusikaltimui bausmė, suteikta pagalba;

5.3.6. išaiškinta suaugusiems, kaip elgtis su vaikais, patyrusiais smurtą;

5.3.7. vykdomas stebėjimas dėl atkryčio;

5.4. visi mokyklos bendruomenės nariai turi būti supažindinti su Tvarkos aprašu, ją įgyvendinančiais dokumentais ir privalo patvirtinti tai savo parašu.

III. VEIKSMAI KONKREČIU SMURTO IR/AR PATYČIŲ ATVEJU

6. Smurto ir/ar patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos direktorius, Vaiko gerovės komisija, klasių mokytojai, o ją vykdo visi mokyklos bendruomenės nariai.

7. Klasės vadovas:

7.1. įvykus bet kuriai smurto ir/ar patyčių formai prieš bet kurią mokyklos bendruomenės narį nedelsdamas nutraukia smurtą ir/ar patyčias, išsiaiškina situaciją ir registruoja įvykį užpildydamas el. formą „Patyčių dėžutėje“ (<https://patyciudezute.kudirka.radviliskis.lm.lt/>) arba pagal šioje tvarkoje nustatytą formą (priedas), perduoda ją socialiniam pedagogui ar VGK (pildant el. formą „Patyčių dėžutėje“, socialinė pedagogė ir psichologė informaciją gaus automatiškai);

7.2. esant pagalbos mokinio sveikatai ir gyvybei poreikiui, nedelsdamas kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (visuomenės sveikatos priežiūros specialistas) ar institucijas (policija, greitoji pagalba), tėvus, (globėjus, rūpintojus) ar kitus mokyklos darbuotojus;

7.3. tą pačią dieną:

7.3.1. organizuoja individualius pokalbius su smurtą ir/ar patyčias patyrusiu mokiniu ir smurtavusiu ir/ar pasityčiojusių mokiniu, jei yra, su smurto ir/ar patyčių stebėtojais;

7.3.2. informuoja nukentėjusio vaiko ir skriaudėjo tėvus (globėjus, rūpintojus);

7.3.4. konsultuojasi su VGK, kitais pagalbos vaikui specialistais;

7.3.5. vykdo tolesnę smurto situacijos stebėseną;

7.5. įtardamas apie mokinio patiriamą smurtą šeimoje (fizinis, emocinis smurtas, nepriežiūra) ar gavęs informaciją apie patirtą smurtą, informuoja mokyklos socialinį pedagogą ir/ar VGK.

8. Mokytojas ar kitas darbuotojas:

8.1. įvykus bet kuriai smurto ir/ar patyčių formai prieš bet kurią mokyklos bendruomenės narį nedelsdamas nutraukia smurtą ir/ar patyčias, išsiaiškina situaciją ir registruoja įvykį užpildydamas formą „Patyčių dėžutėje“ (<https://patyciudezute.kudirka.radviliskis.lm.lt/>) arba pagal šioje tvarkoje nustatytą formą (priedas), perduoda ją klasių vadovui, socialiniam pedagogui ar vaiko gerovės komisijos pirmininkui (pildant el. formą „Patyčių dėžutėje“, socialinė pedagogė ir psichologė informaciją gaus automatiškai);

8.2. nuotolinio mokymosi metu mokytojas, pastebėjęs patyčias pamokoje:

8.2.1. iš karto reaguoja – žodžiu (raštu) įspėdamas ar/ir atjungdamas nuo priegios netinkamai besielgiantį mokinį;

8.2.2. praneša klasės vadovui apie incidentą;

8.2.3. užpildo el. formą „Patyčių dėžutėje“ (<https://patyciudezute.kudirka.radviliskis.lm.lt/>);

8.3. smurtą ir/ar patyčias patyręs mokytojas, kitas mokyklos bendruomenės narys apie tai informuoja socialinį pedagogą ar VGK;

8.4. mokytojui, kuris smurtavo ir/ar tyčiojosi, vadovaujantis progimnazijos vidaus darbo tvarkos taisyklėmis, skiriama drausminė nuobauda.

9. Mokinys:

9.1. mokinys, kuris patyrė, stebėjo smurtą ir/ar patyčias, apie tai informuoja klasės vadovą, jam nesant mokykloje – socialinį pedagogą arba apie įvykį praneša užpildydamas el. formą „Patyčių dėžutėje“ (<https://patyciudezute.kudirka.radviliskis.lm.lt/>);

9.2. mokinys patyręs, stebėjęs ar pats smurtavęs ir/ar tyčiojęsis nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo pranešimo, gauna psichologinę pagalbą;

9.3. mokiniui, kuris smurtavo ir/ar tyčiojosi, vadovaujantis progimnazijos vidaus darbo tvarkos taisyklėmis skiriama drausminė nuobauda.

10. Socialinis pedagogas:

10.1. įvertina socialinės pedagoginės pagalbos poreikį ir individualiai dirba su nukentėjusiu, skriaudėju, stebėtojais;

10.2. pagal poreikį suteikia metodinę pagalbą nuskriausto mokinio ir skriaudėjo tėvams (globėjams, rūpintojams), mokytojams;

10.3. šviečia mokinius patyčių prevencijos klausimais;

10.4. kaupia informaciją apie patyčias, smurto atvejus, registruoja juos registracijos žurnale;

10.5. teikia informaciją VGK.

11. Psichologas:

11.1. įvertina situacijos sudėtingumą, paskiria konsultacijas smurtą ir ar patyčias patyrusiam bei smurtavusiam ir/ar besityčiojusiam asmeniui (mokiniam – gavus raštišką tėvų sutikimą);

11.3. šviečia mokinius smurto ir/ar patyčių prevencijos klausimais;

11.4. teikia metodines rekomendacijas nuskriausto mokinio ir skriaudėjo tėvams (globėjams, rūpintojams), klasės vadovams, mokytojams.

12. VGK:

12.1. esant poreikiui organizuoja posėdį ir įvertina esamą ir turimą informaciją;

12.2. esant poreikiui numato pagalbos (psichologinės, socialinės, pedagoginės) smurtą ir/ar patyčias patyrusiam mokyklos bendruomenės nariui organizavimą ir sudaro veiksmų planą;

12.3. su veiksmų planu supažindina smurtą ir/ar patyčias patyrusį mokyklos bendruomenės narį, dalyvavusių mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus);

12.4. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius posėdžius situacijos įvertinimui.

13. Mokyklos direktoriaus pavaduotojas ugdymui:

13.1. įvertina turimą informaciją;

13.2. nesant direktoriui informuoja suinteresuotas institucijas apie įvykusį smurto ir/ar patyčių atvejį;

13.3. bendradarbiauja su mokinių tėvais (globėjais, rūpintojais), klasių vadovais, dalykų mokytojais, švietimo pagalbos specialistais, VKG nariais dėl įvykusio smurto ir/ar patyčių atvejo;

13.6 teikia siūlymus direktoriui dėl nuobaudų skyrimo, prevencinių priemonių diegimo.

14. Mokyklos direktorius:

14.1. įvertina turimą informaciją;

14.2. informuoja suinteresuotas institucijas apie įvykusį smurto ir/ar patyčių atvejį;

14.3. bendradarbiauja su mokinių tėvais (globėjais, rūpintojais), vietos bendruomene, savivaldybėse esančiomis įstaigomis ar organizacijomis, kitais suinteresuotais asmenimis dėl įvykusio smurto ir/ar patyčių atvejo;

14.4. skiria nuobaudas vadovaujantis teisės aktais.

15. Mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai):

15.1. smurtą ir/ar patyčias patiriančio mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba tėvai (globėjai, rūpintojai), žinantys apie klasėje vykstančius smurtą ir/ar patyčias, nedelsdami informuoja klasės auklėtoją, švietimo pagalbos specialistą ar administracijos atstovus apie mokinio patiriamus smurtą ir/ar patyčias jiems patogiu būdu (telefonu, elektroniniu laišku, žinute dienyne ar asmeniškai) arba apie įvykį praneša užpildydami formą „Patyčių dėžutėje“

(<https://patyčiuidezute.kudirka.radviliskis.lm.lt/>);

15.2. gavę informaciją apie smurtą ir/ar patyčias, susijusias su jo vaiku, atvyksta į progimnaziją ir dalyvauja aiškinantis smurto ir/ar patyčių atvejus (pokalbiai su mokytoju, specialistais arba VGK posėdžiai);

15.3. gauna progimnazijos specialisto pagalbą.

IV. MOKYKLOS PAREIGA STABDANT SMURTĄ PRIEŠ VAIKUS ARTIMOJE APLINKOJE

16. Kiekvienas ugdymo įstaigos bendruomenės narys turi pareigą informuoti progimnazijos socialinį pedagogą (jam nesant, VGK komisijos pirmininką) apie **smurto artimoje aplinkoje pavojų** patiriantį arba **smurtą patyrusį** asmenį.

17. Socialinis pedagogas, gavęs informaciją apie **smurto artimoje aplinkoje pavojų** patiriantį arba **smurtą patyrusį** asmenį, informuoja Progimnazijos direktorių, kuris informuoja specializuotos kompleksinės pagalbos centrą (toliau – SKPC), o apie smurtą patyrusį asmenį – SKPC ir policiją, ir pateikia būtiniausius kontaktinius šio asmens duomenis (vardą, pavardę, telefono ryšio numerį, elektroninio pašto adresą).

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

RADVILIŠKIO VINCO KUDIRKOS PROGIMNAZIJOS PRANEŠIMO APIE SMURTĄ IR/AR PATYČIAS FORMA

_____ (data)

Ugdymo įstaigos pavadinimas Radviliškio Vinco Kudirkos progimnazija

Bendrieji duomenys:

Smurtas vyko:

- Prieš mokinį
- Prieš mokytoją
- Prieš kitą mokyklos darbuotoją(įrašyti pareigas)

Kam pranešta apie smurtą ir/ar patyčias:	
Kas pranešė apie smurtą ir/ar patyčias:	
Kada įvyko smurtas ir/ar patyčios (data, val.):	
Kur įvyko smurtas ir/ar patyčios:	
Kokia smurto ir/ar patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Žodinės patyčios – skaudinimas, užgauliojimas žodžiu ir užrašais. Tai gali būti prasivardžiavimas, gąsdinimas, pašaipios replikos apie žmogaus kūną, religiją, tautybę, negalią, išvaizdą, "juokeliai", užrašai apie asmenį, apkalbinėjimas, šmeižimas.	
☐ Fizinės patyčios – užgauliojimas veiksmais: pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.	
☐ Gestų – įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad asmuo yra nepageidaujamas ar atstumiamas.	
☐ Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantys bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kita (įrašyti) _____ .	

Duomenys apie smurto ir/ar patyčių dalyvius:

Asmens, <u>patyrusio smurtą ir/ar patyčias</u> vardas, pavardė, klasė:	
Asmens, <u>kuris smurtavo ir/ar tyčiojosi</u> vardas, pavardė, klasė:	
Asmens, <u>stebėjusio smurtą ir/ar patyčias</u> vardas, pavardė, klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

Mokyklos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje smurto ir/ar patyčių situacijoje:

--

Veiksmų po įvykio planas su:

Asmeniu, patyrusiu smurtą ir/ar patyčias:	
Asmeniu, kuris smurtavo ir/ar tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Smurto ir/ar patyčių dalyvių tėvais:	
Kitais mokyklos darbuotojais:	
Kaip įvykis buvo išspręstas:	
Kita:	